

Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymas

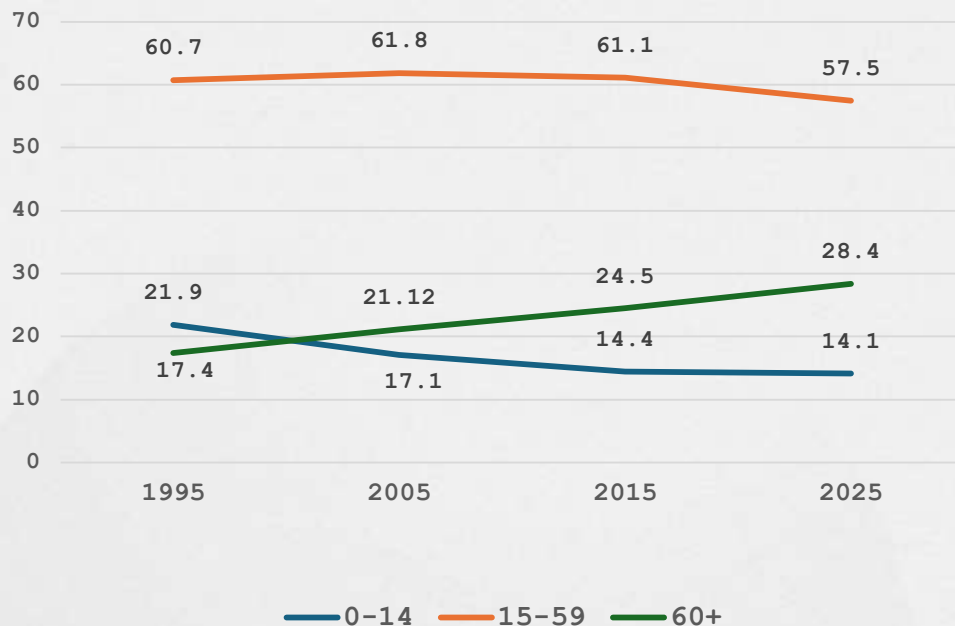

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJA

2026 m. rugsėjo 25 d.

Pagrindiniai iššūkiai

Gyventojų amžiaus struktūros pokyčiai procentais (1995–2025)

Senstančioje visuomenėje svarbu daugiau politinio dėmesio skirti vyresnio amžiaus žmonių politikai, siekiant:

- ✓ Aiškiai apibrėžti vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslus ir uždavinius
- ✓ Nustatyti aiškius darbo su vyresnio amžiaus žmonėmis principus, užtikrinant pagarbą, įtrauktį ir orumą
- ✓ Užtikrinti senėjimo klausimų aktualumą ir įtraukimą į įvairias politikos sritis
- ✓ Konsoliduoti valstybės ir savivaldybių institucijų atsakomybę skatinant koordinuotą ir efektyvą politikos įgyvendinimą
- ✓ Užtikrinti, kad vyresnio amžiaus žmonių balsas būtų girdimas priimant su jais susijusius sprendimus

Įstatymo tikslas

Vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymas
2026 m. birželio 25 d. Nr. XV-1058

Apibrėžia vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslus, uždavinius, principus, įgyvendinimo procedūras, institucijų kompetencijas ir organizacijų vaidmenį šią politiką formuojant ir įgyvendinant

Tikslai

- Sukurti sąlygas oriam, aktyviam ir sveikam senėjimui
- Užtikrinti galimybes asmeniniam, profesiniam, ekonominiam, socialiniam ir kultūriniam dalyvavimui
- Užtikrinti kokybišką, poreikius atitinkančią pagalbą ir priežiūrą

Pagrindiniai uždaviniai

- Stiprinti vyresnio amžiaus žmonių socialinę įtrauktį ir skatinti dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose
- Užtikrinti nuoseklų politikos priemonių įgyvendinimą valstybės ir savivaldybių lygmeniu
- Skatinti bendradarbiavimą tarp institucijų, organizacijų ir juridinių asmenų
- skatinti sidabrinės ekonomikos plėtrą, stiprinant vyresnio amžiaus žmonių ekonominį aktyvumą
- pripažinti trečiojo amžiaus universitetų, vyresnio amžiaus žmonių organizacijų ir su vyresnio amžiaus žmonėmis dirbančių organizacijų veiklą kaip reikšmingą visuomenės socialinės gerovės kūrimo ir stiprinimo veiksnį
- užtikrinti vyresnio amžiaus žmonių teisių apsaugą ir nediskriminavimą dėl amžiaus

Vyresnio amžiaus žmonių politikos sritys

Valstybinės ir savivaldybių institucijos, bendradarbiaudamos su vyresnio amžiaus žmonių organizacijomis ir organizacijomis, dirbančiomis su vyresnio amžiaus žmonėmis, įgyvendina politiką apimančią šias kryptis:

- ✓ **Švietimas ir mokslas** - nuolatinis mokymasis, įgūdžių tobulinimas, nauji įgūdžiai
- ✓ **Sveikata** - sveikatos paslaugų kokybė, prieinamumas, sveikos gyvensenos skatinimas
- ✓ **Socialinė apsauga** - orus pajamų lygis, socialinių paslaugų infrastruktūra
- ✓ **Socialinė įtrauktis** - dalyvavimas socialiniame, politiniame gyvenime, sprendimų priėmimo procesuose
- ✓ **Užimtumas** - darbo sąlygos ir paskatos, verslumo skatinimas
- ✓ **Aplinkos pritaikymas** - universali aplinka, būsto ir infrastruktūros pritaikymas
- ✓ **Kultūra** - dalyvavimas kultūriniame gyvenime, kūrybinės veiklos galimybės
- ✓ **Susisiekimas** - transporto prieinamumas, infrastruktūros pritaikymas
- ✓ **Viešasis saugumas** - prevencijos ir kontrolės priemonės,

Darbas su vyresnio amžiaus žmonėmis

Darbas su vyresnio amžiaus žmonėmis reiškia galimybių kūrimą jiems užsiimti asmenine, profesine ir socialine veikla, tobulinti savo įgūdžius ir kompetencijas.

Darbą su vyresnio amžiaus žmonėmis vykdo organizacijos, dirbančios su vyresnio amžiaus žmonėmis, vadovaudamosi šiais principais:

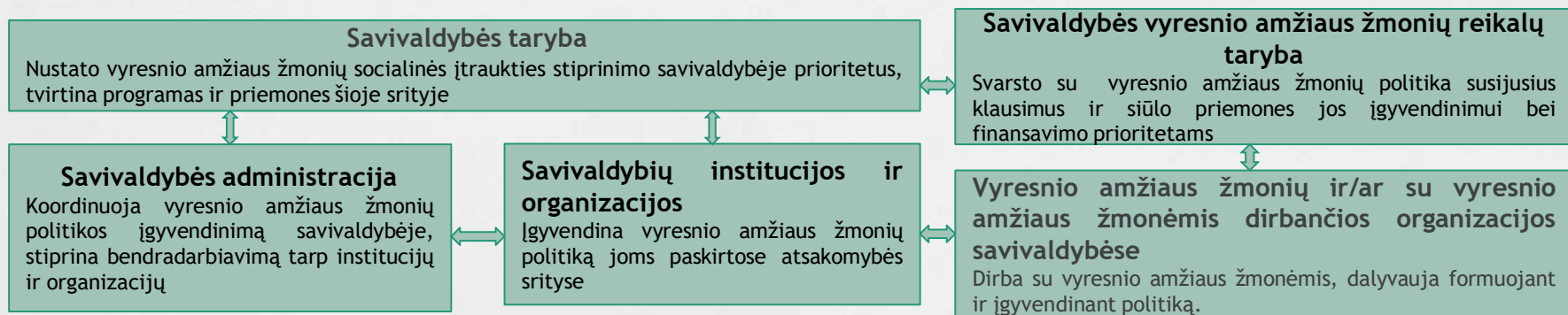
- ✓ **Atviro ir neformalaus bendravimo** – abipusio pasitikėjimo, lygybės ir bendradarbiavimo skatinimas
 - ✓ **Savanoriško dalyvavimo** – dalyvavimas be prievartos ir diskriminacijos
 - ✓ **Kompleksiškumo** – sprendžiant visas gyvenimo sritis, įskaitant materialinę ir dvasinę gerovę
 - ✓ **Individualumo** – atsižvelgiant į kiekvieno žmogaus asmeninius poreikius
 - ✓ **Nukreipimo** – pagalba kreiptis į tinkamas institucijas
 - ✓ **Saugios ir sveikos aplinkos** – fizinis ir psichologinis saugumas
 - ✓ **Destigmatizacijos** – stereotipų mažinimas ir visuomenės švietimas
 - ✓ **Prieinamumo** – nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ir socialinės aplinkos
- Kiekvienas žmogus yra vertingas ir reikalingas – nepriklausomai nuo amžiaus.** – grindžiamas mokslo tyrimais ir mokymais

Vyresnio amžiaus žmonių politikos formavimas ir įgyvendinimas

Nacionaliniu lygmeniu

Savivaldybių lygmeniu

Įstatymo įgyvendinimas

- **Vyriausybė** iki 2027 m. birželio 30 d. patvirtins Vyresnio amžiaus žmonių politikos stiprinimo plėtros programą, kurioje bus numatyti veiksmai visose vyresnio amžiaus žmonių politikos srityse
- **Ministerijos** iki 2026 m. gruodžio 31 d. turi priimti teisės aktus, būtinus šio įstatymo įgyvendinimui
- **Savivaldybių institucijos** iki 2026 m. gruodžio 31 d. priima būtinus teisės aktus šio įstatymo įgyvendinimui, o iki 2027 m. rugpjūčio 1 d. ir sudaro Vyresnio amžiaus žmonių reikalų tarybas

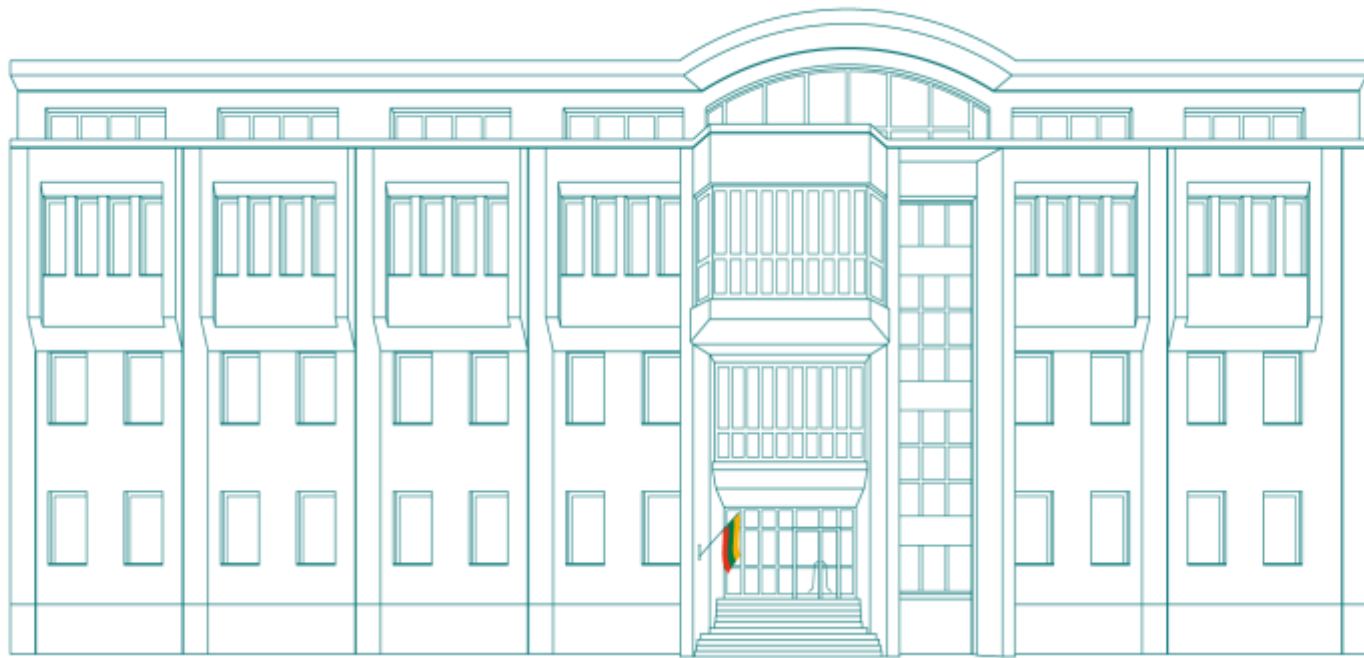
Tikėtini rezultatai:

- ✓ Pagerintos galimybės vyresnio amžiaus žmonėms dalyvauti visuomenėje
- ✓ Sustiprintas vyresnio amžiaus žmonių politikos integravimas į įvairias politikos sritis
- ✓ Sustiprintos vyresnio amžiaus žmonių užimtumo ir nuolatinio mokymosi galimybės
- ✓ Nustatytas aiškus vyresnio amžiaus žmonių politikos koordinavimas nacionaliniu ir savivaldybių lygmenimis
- ✓ Pagerintos galimybės įtraukti vyresnio amžiaus žmones į sprendimų priėmimo procesus
- ✓ Teigiama senėjimo įvaizdžio ir kartu solidarumo bei bendradarbiavimo skatinimas

Įstatymo įtaka trečiojo amžiaus universitetų veiklos plėtrai

- ✓ **Stiprėja TAU vaidmuo** – TAU veiklos pripažįstamos kaip valstybinės politikos dalis, todėl tampa partneriais įgyvendinant švietimo, kultūros ir kitas socialinės įtraukties priemones
- ✓ **Tvirtesnis pagrindas finansavimui ir infrastruktūrai** – savivaldybės įpareigojamos sudaryti sąlygas aktyviam vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimu. TAU gali tvirčiau argumentuoti resursų veiklai poreikį
- ✓ **Programų plėtros galimybės** – įstatymo kryptys suteikia pagrindą kurti naujas programas, fakultetus
- ✓ **Stiprinamas tarpsektorinis bendradarbiavimas** – daugiau galimybių partnerystėms su bibliotekomis, muziejais, sveikatos, švietimo įstaigomis
- ✓ **TAU įtrauktis į savivaldybių planavimą** – TAU balsas tampa svarbus formuojant vyresnio amžiaus žmonių politiką, dalyvauti sprendimų priėmime
- ✓ **TAU kaip socialinės įtraukties centrai** – TAU veiklos tampa įstatymo įgyvendinimo priemonėmis, stiprinančiomis bendruomeniškumą, kartu solidarumą
- ✓ **Didėjantis TAU matomumas ir pripažinimas** – TAU nebėra kaip bendruomeninė iniciatyva – įstatymas suteikia institucinį svorį ir strateginę reikšmę jų veiklai

Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija